

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ ΕΔΩΣΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

A3. (μονάδες 25)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Αναμένεται ομιλία επίσημου χαρακτήρα (σε ημερίδα). Στοιχεία που υπηρετούν το επικοινωνιακό πλαίσιο:

- ανάλογη προσφώνηση (π.χ. Αξιότιμοι συμμετέχοντες, κυρίες και κύριοι, αγαπητοί καθηγητές / καθηγήτριες και συμμαθητές / συμμαθήτριες κ.λπ.)·
- ανάλογη αποφώνηση (π.χ. Σας ευχαριστώ που ακούσατε τις σκέψεις / τις απόψεις μου κ.λπ.)·
- ύφος λόγου τυπικό και επίσημο, που δεν αποκλείει τη χρήση α΄ ρηματικού προσώπου πληθυντικού αριθμού (κατά την αναφορά στις αιτίες χρησιμοποίησης των ξένων λέξεων) και α΄ ενικού ρηματικού προσώπου (κατάθεση προσωπικής άποψης για το αν πρέπει να περιοριστούν ή όχι οι ξένες λέξεις)·
- ρητορικές ερωτήσεις·
- φράσεις επανασύνδεσης με το κοινό·
- όσον αφορά στο περιεχόμενο, ο/η μαθητής/-τρια μπορεί και πρέπει να αξιοποιήσει στοιχεία από το μη λογοτεχνικό κείμενο. Δεν αναμένεται, λόγω του ορίου των λέξεων, να αναφερθούν πάνω από τρία (3) αίτια χρήσης των ξένων λέξεων, χρειάζεται όμως να αναλυθούν και να τεκμηριωθούν κατάλληλα.

Ενδεικτικοί άξονες ανάλυσης:

Αίτια συχνής χρήσης ξένων λέξεων από την πλευρά των ομιλητών νεαρής ηλικίας:

Από τη μια πλευρά:

- Πρόκειται για μόδα, συρμό και κακή συνήθεια, εφόσον τα ΜΜΕ (κυρίως το διαδίκτυο) και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προβάλλουν μία μορφή ελληνικής γλώσσας, διανθισμένης με πολλές ξένες λέξεις, ιδίως αγγλικές.
- Είναι τάση μιμητισμού, σύμφυτη με τη νεανική ηλικία, και σχετική με την ανάγκη των νέων να γίνονται αποδεκτοί / αποδεκτές στην ομάδα των συνομηλίκων και να διαφοροποιούνται από τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες.
- Εντάσσεται στο πλαίσιο της υποτίμησης της ελληνικής γλώσσας και της εσφαλμένης αντίληψης ότι δεν μπορεί να αποδώσει λεξιλογικά τα καινούργια πράγματα / τις καινούργιες έννοιες που κατακλύζουν τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Από την άλλη πλευρά:

- Οι ξένες λέξεις γίνονται αμεσότερα και γρηγορότερα κατανοητές από τους νέους (σε σύγκριση με άλλες ηλικιακές ομάδες) και, ορισμένες φορές, είναι πολύ σαφείς και λειτουργικές, και γι' αυτό χρησιμοποιούνται.
- Η χρήση τους συνιστά ευκολία και οικονομία χρόνου, εφόσον σε πολλούς τομείς της σύγχρονης ζωής (λ.χ. στη βιομηχανία της διασκέδασης, στον χειρισμό τεχνολογικών προϊόντων κ.λπ.) τον πρώτο λόγο έχει η ξένη γλώσσα, και συγκεκριμένα η αγγλική.
- Η ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη οδηγεί στην αθρόα εισαγωγή αγγλικών όρων, τους οποίους δεν προλαβαίνουν να μεταφράσουν οι γλωσσικοί ιθύνοντες. Έτσι, παγιώνονται ως ξενικοί και η χρήση τους είναι αναπόφευκτη.

Η απάντηση για τον αν πρέπει ή όχι οι νέοι να προσπαθήσουν να περιορίσουν τη χρήση των ξένων λέξεων είναι απολύτως ελεύθερη, αναμένεται, ωστόσο, να βρίσκεται σε στοιχειώδη αντιστοιχία προς τα αίτια που έχει επικαλεστεί ο κάθε μαθητής / η κάθε μαθήτρια. Λόγου χάρη, δεν μπορεί να αξιολογηθεί απολύτως θετικά το περιεχόμενο μίας ομιλίας, στην οποία ο μαθητής / η μαθήτρια θα υποστηρίζει ότι η χρήση των ξένων λέξεων είναι αναπόφευκτη και στη συνέχεια θα προτείνει τον δραστικό περιορισμό τους.

B3. (μονάδες 25)

1. Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης:

Το ποιητικό υποκείμενο θεωρεί ότι ο λογοτέχνης έχει σχέση στενής σύνδεσης και βαθύτατου σεβασμού με τη γλώσσα, η οποία, άλλωστε, αποτελεί το μέσο αλλά και το αντικείμενο της δουλειάς του. Η θέση του αυτή προκύπτει από όσα αποκαλύπτει για τον εαυτό του.

Κατ' αρχάς αναφέρει ότι ενδιαφέρεται έντονα για το λεξιλόγιο, τριγυρίζει τις λέξεις για να τις απομυζήσει, όπως η μέλισσα τα λουλούδια (εικόνα και παρομοίωση, στ. 1-3). Στη συνέχεια εκφράζει τις βαθιές ευχαριστίες του προς όλους τους προηγούμενους, στο βάθος του χρόνου (στ. 4-5), οι οποίοι δούλεψαν τη γλώσσα με πάθος και επιμονή και σε όλα τα επίπεδα (ας προσεχθούν οι κειμενικοί δείκτες των μεταφορών *(την τεμαχίσαν σε κρίκους, την κάμαν νοήματα, τη σφυρηλάτησαν)* και της παρομοίωσης *(όπως το χρυσάφι οι μεταλλουργοί)* στους στ. 5-8), φτάνοντας τελικά στο σημείο να συνθέσουν κείμενα αριστουργηματικά. Παράλληλα, εκδηλώνει και τον σεβασμό του προς τη λογοτεχνική παράδοση, αποκαλώντας τα σπουδαία κείμενα του παρελθόντος «*κοσμήματα*» (στ. 10-11). Τέλος, εκτιμώντας ότι οι λέξεις, στη γλωσσική και νοηματική διαπλοκή τους *(το νήμα των λέξεων)*, στ. 11-12), αποτελούν ό,τι πολυτιμότερο έχει να προσφέρει από τα βάθη του εαυτού του *(το χρυσό του χρυσού που βγαίνει από τα βάθη της καρδιάς μου)*, στ. 13-14), τονίζει ότι γράφει για να συνδεθεί και να συμμετάσχει στον κόσμο (στ. 14-15).

Σε αυτό το πλαίσιο, η δουλειά του λογοτέχνη δεν μπορεί παρά να ερμηνευτεί ως ένας συνεχής αγώνας και μια διαρκής προσπάθεια να τελειοποιήσει τη γλώσσα και να την τιθασεύσει, ώστε να υπηρετήσει την ανάγκη του για επικοινωνία: όπως αναφέρει το ποιητικό υποκείμενο, και καλεί και τους αναγνώστες να σκεφτούν (στ. 16), στην ουσία γράφει από αγάπη και για την αγάπη προς τους ανθρώπους, τη ζωή και τον κόσμο (στ. 17).

2. Θέμα δημιουργικής γραφής:

Το αναμενόμενο κείμενο είναι ένα μικρό πεζογράφημα διαλογικής μορφής, στο οποίο ο μαθητής / η μαθήτρια θα μεταπλάσει το περιεχόμενο του ποιήματος σε απόψεις για την ποίηση και γενικότερα για τη λογοτεχνία, τις οποίες θα εκφράζουν, εναλλάξ, δύο λογοτέχνες. Στο πλαίσιο αυτό αναμένονται 3-4 μικρές παράγραφοι, με την παύλα ως σημειωτικό χαρακτηριστικό του διαλόγου στην αρχή τους και με διαρθρωτικές λέξεις / φράσεις που θα διασφαλίζουν τη νοηματική αλληλουχία. Επίσης, θετικά αξιολογείται το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο και το στοιχείο της περιγραφής.